

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov nr. 114 af 24. marts 1970 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Folketingstidende 1969-70, FF. sp. 3222, 3605 og 4473, tillæg A sp. 2369, tillæg B sp. 673, tillæg C sp. 321) er senest bekendtgjort ved lovekendtgørelse nr. 480 af 8. august 1988.

Arbejdsministeren nedsatte i august 1987 et udvalg med deltagelse af repræsentanter fra de to arbejdsløhedskasser for selvstændige, ASE og DANA, Arbejdsløhedskassernes Samvirke og Arbejdsministeriet.

Udvalget skulle foretage en nyvurdering af principperne i arbejdsløshedsforsikringslovens regler for selvstændige og komme med forslag til en model for arbejdsløshedsforsikring af og efterløn til selvstændige, der i højere grad end den gældende ordning tager hensyn til selvstændiges særlige forhold.

Udvalget afsluttede sit arbejde i september 1988 med afgivelse af betænkning nr. 1149.

Der var i udvalget enighed om, at forsikringsprincippet skal bevares med klare og let administrerbare regler. Udvalget peger på, at selvstændige ikke har samme dokumentationsmuligheder som lønmodtagere, og at man derfor skal passe på ikke at gå så vidt i sine dokumentationskrav, at det bliver ulige sværere for selvstændige at opnå ret til samme ydelser som lønmodtagere.

Lovforslaget bygger på følgende forslag fra betænkningen:

1. Indførelse af en generel mindstesats for selvstændige.
2. Ændring af reglerne om selvforskyldt ledighed for selvstændige.
3. Dagpenge under midlertidigt ophør af selvstændig virksomhed.
4. Mulighed for kombinationsforsikring, hvis arbejdsindsatsen deles mellem beskæftigelse som lønmodtager og selvstændig.
5. Præcisering af at optagelse i en arbejdsløhedskasse for selvstændige og beregning af arbejdskravet er betinget af, at der udøves selvstændig virksomhed i væsentligt omfang.

6. Lovfæstelse af den medarbejdende ægtefælles ret til forsikring som selvstændig erhvervsdrivende.

Herudover vil en række forslag fra betænkningen blive gennemført administrativt. Det drejer sig bl.a. om en klarere afgrænsning af begrebet »udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed«, lettere adgang til dagpenge og efterløn ved ophør med at arbejde i ægtefælles virksomhed og øget incitament – gennem beregningsreglerne – for igangsættelse til at påbegynde en virksomhed og til at undlade at ophøre i utide.

Udover forslagene vedrørende de selvstændige indeholder lovforslaget under punkterne 18 til 21 nogle ændringer i §§ 86 og 87, hvorved det præciseres, at bestemmelserne også omfatter uddannelsesydelse og iværksætterydelse.

Ad pkt. 1

Efter de gældende regler beregnes dagpenge og efterløn til selvstændige på grundlag af arbejdsfortjeningen i de 2 bedste, hele regnskabsår, der er afsluttet inden for de seneste 5 år.

Disse regler medfører, at en del selvstændige erhvervsdrivende får en meget lav dagpengesats eller en sats på 0 kr. Det kan dreje sig om selvstændige, der har fortsat virksomheden trods et meget ringe afkast i flere år, eller nyetablerede, der må lukke virksomheden efter nogle års forløb med et lavt eller negativt beregningsgrundlag.

Hertil kommer, at opgørelsen af beregningsgrundlaget og kravet om revisorattestation ofte forsinker dagpengeberegningen, og i visse tilfælde udelukker en beregning, hvis medlemmet ikke har råd til en revisor.

Det foreslås derfor, at der indføres en generel mindstesats for dagpenge og efterløn til selvstændige, der har drevet selvstændig virksomhed i mindst 3 hele regnskabsår. En sådan mindstesats anbefales også i Socialministeriets betænkning nr. 1103 om de mindre selvstændige erhvervsdrivende og den sociale lovgivning.

Forslaget udelukker ikke et medlem fra at opnå en højere sats end den generelle mindstesats.